

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (izba odwołań)

z dnia 23 maja 2007 r.*

W sprawie T-223/06 P

mającej za przedmiot odwołanie od postanowienia Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (druga izba) z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie F-102/05 Eistrup przeciwko Parlamentowi (dotychczas nieopublikowane w Zbiorze), zmierzające do uchylenia tego postanowienia,

Parlament Europejski, reprezentowany przez H. von Hertzena oraz L. Knudsen, działających w charakterze pełnomocników,

wnoszący odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest

Ole Eistrup, urzędnik Parlamentu Europejskiego, zamieszkały w Knebel (Dania), reprezentowany przez S. Hjelmborga oraz M. Honorégo, adwokatów,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

* Język postępowania: duński.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (izba odwołań),

w składzie: B. Vesterdorf, prezes, M. Jaeger, J. Pirrung, M. Vilaras i H. Legal,
sędziowie,
sekretarz: E. Coulon,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W odwołaniu, wniesionym na podstawie art. 9 załącznika do statutu Trybunału Sprawiedliwości, Parlament wnosi o uchylenie postanowienia Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie F-102/05 Eistrup przeciwko Parlamentowi (dotychczas nieopublikowane w Zbiorze, zwane dalej „zaskarżonym postanowieniem”). Postanowieniem tym Sąd oddalił podniesiony przez Parlament zarzut niedopuszczalności, dotyczący naruszenia art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, który na podstawie art. 3 ust. 4 decyzji Rady 2004/752/WE, Euratom z dnia 2 listopada 2004 r. ustanawiającej Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (Dz.U. L 333, str. 7) stosuje się mutatis mutandis do Sądu do spraw Służby Publicznej, które to naruszenie miało polegać na tym, że pismo wszczynające postępowanie nie zostało opatrzone odręcznym podpisem adwokata strony skarżącej w pierwszej instancji, lecz jedynie pieczęcią odtwarzającą jego podpis.

Postępowanie przed Sądem do spraw Służby Publicznej

- 2 Skargą złożoną w dniu 20 października 2005 r. pierwotnie w Sądzie Pierwszej Instancji O. Eistrup wnosił po pierwsze o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 13 grudnia 2004 r., w której Parlament ustalił, jego zdaniem, zbyt niską kwotę odszkodowania należnego mu z powodu opóźnienia w przywróceniu na stanowisko po urlopie z przyczyn osobistych, jak również o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 12 lipca 2005 r. oddalającej zażalenie na decyzję z dnia 13 grudnia 2004 r., a po drugie o zasądzenie od Parlamentu odszkodowania i zadośćuczynienia.
- 3 Po stwierdzeniu, że skarga została opatrzona pieczęcią odtwarzającą podpis adwokata O. Eistrupa, pismem z dnia 25 października 2005 r. sekretarz Sądu wezwał adwokata do zajęcia stanowiska w kwestii zachowania wymogów art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu, zgodnie z którym „[o]ryginał każdego pisma procesowego podpisuje pełnomocnik albo adwokat lub radca prawny” stron.
- 4 Pismem z dnia 5 listopada 2005 r. adwokat O. Eistrupa potwierdził, że to on był autorem podpisu umieszczonego na skardze. Dodał, że na wzór prawa duńskiego taki sposób składania podpisu powinien zostać uznany za dopuszczalny.
- 5 Następnie sekretarz doręczył Parlamentowi pismo wszczynające postępowanie oraz odpis ww. pisma.
- 6 Odrębnym pismem, złożonym w dniu 15 grudnia 2005 r., Parlament podniósł zarzut niedopuszczalności skargi na podstawie art. 114 § 1 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji. Uwagi skarżącego w przedmiocie tego zarzutu wpłynęły w dniu 10 kwietnia 2006 r.

- 7 Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2005 r. Sąd, na podstawie art. 3 ust. 3 decyzji 2004/752, przekazał niniejszą sprawę Sądowi do spraw Służby Publicznej. Skarga została zarejestrowana w sekretariacie tego Sądu pod numerem F-102/05.
- 8 W dniu 16 czerwca 2006 r. adwokat O. Eistrupa, na żądanie Sądu do spraw Służby Publicznej, złożył w sekretariacie wersję skargi zawierającą odręczny podpis.
- 9 W tych okolicznościach Sąd do spraw Służby Publicznej oddalił zaskarżonym postanowieniem zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Parlament.

Zaskarżone postanowienie

- 10 Po przypomnieniu, że w postanowieniu z dnia 24 lutego 2000 r. w sprawie T-37/98 FTA i in. przeciwko Radzie (zwanym dalej „postanowieniem w sprawie FTA”, Rec. str. II-373, pkt 26) Sąd Pierwszej Instancji dokonał wykładni art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu w ten sposób, że przepis ten wymaga odręcznego podpisu adwokata skarżącego, Sąd do spraw Służby Publicznej przyznał, że użycie przez adwokata O. Eistrupa pieczęci odtwarzającej jego podpis było nieprawidłowe. Jednakże zdaniem Sądu do spraw Służby Publicznej tego rodzaju nieprawidłowość, zauważona na etapie składania pisma, nie mogła — w świetle okoliczności sprawy — spowodować niedopuszczalności skargi (pkt 22–24 zaskarżonego postanowienia).
- 11 W tej kwestii Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdził w pkt 25 zaskarżonego postanowienia, że wyjaśnienia złożone przez adwokata O. Eistrupa w odpowiedzi na pismo sekretariatu z dnia 25 października 2005 r. nie pozostawiały żadnych

wątpliwości co do faktu, że to ten adwokat złożył podpis na skardze. W tym kontekście Sąd do spraw Służby Publicznej powołał się na wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie T-34/02 Le Levant 001 i in. przeciwko Komisji (Zb.Orz. str. II-267, pkt 56) odnośnie do pełnomocnictwa udzielonego przez osobę prawną adwokatowi na podstawie art. 44 § 5 lit. b) regulaminu w celu wniesienia skargi, które to pełnomocnictwo zostało podpisane poprzez przystawienie pieczęci.

- 12 W pkt 26 zaskarżonego postanowienia Sąd do spraw Służby Publicznej przypomniał, że w następstwie wyjaśnień adwokata O. Eistrupa sekretariat Sądu Pierwszej Instancji doręczył Parlamentowi pismo wszczynające postępowanie. W pkt 27 dodał, że uzyskał od O. Eistrupa wersję pisma wszczynającego postępowanie podpisaną odręcznie przez jego adwokata.
- 13 W pkt 28 zaskarżonego postanowienia Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdził, że Parlament ze swej strony nie podał żadnej okoliczności wskazującej na naruszenie praw do obrony w przypadku stwierdzenia dopuszczalności skargi w świetle wymogów z art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu.
- 14 Sąd do spraw Służby Publicznej doszedł na tej podstawie do wniosku, że w świetle okoliczności sprawy stwierdzenie niedopuszczalności skargi z powodu nieprzestrzegania tego rodzaju formalnego wymogu proceduralnego, które nie ma istotnego wpływu na sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, mogłoby w sposób nieproporcjonalny naruszyć przysługujące O. Eistrupowi prawo podstawowe dostępu do Sądu, w szczególności w pierwszej instancji (pkt 29 zaskarżonego postanowienia).
- 15 Zaskarżone postanowienie zostało doręczone Parlamentowi w dniu 17 lipca 2006 r.

W przedmiocie odwołania

Postępowanie

- 16 Parlament wniósł odwołanie pismem złożonym w sekretariacie Sądu Pierwszej Instancji w dniu 23 sierpnia 2006 r.
- 17 Artykuł 146 regulaminu stanowi, że po przedłożeniu pism procesowych Sąd Pierwszej Instancji może, na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu stron, orzec w przedmiocie odwołania bez przeprowadzenia części ustnej postępowania, chyba że jedna ze stron przedłoży wniosek wskazujący powody, dla których wnosi o jej wysłuchanie. Wniosek ten składa się w terminie miesiąca od dnia powiadomienia strony o zakończeniu procedury pisemnej.
- 18 W odpowiedzi na odwołanie złożone w dniu 10 listopada 2006 r. O. Eistrup zawarł wniosek o wyznaczenie rozprawy, „mając na względzie zasadnicze znaczenie, jakie sporny wymóg formalny [przybierał] dla [niego] i jego skargi przeciwko Parlamentowi”.
- 19 Wniosek ten należy oddalić; po pierwsze dlatego, że w świetle postanowień art. 146 regulaminu jest on przedwczesny, a po drugie dlatego, że nie wskazuje w sposób konkretny, z jakich przyczyn O. Eistrup pragnie zostać wysłuchany.
- 20 Pismem z dnia 6 grudnia 2006 r. Parlament, na podstawie art. 143 regulaminu, wniósł o zezwolenie na przedstawienie repliki. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2006 r. wniosek ten został oddalony. W tym samym dniu procedura pisemna została zamknięta.

- 21 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd Pierwszej Instancji (izba odwołań) stwierdził, że w terminie miesiąca od dnia powiadomienia strony o zakończeniu procedury pisemnej nie wpłynął żaden wniosek o wyznaczenie rozprawy i na podstawie art. 146 regulaminu postanowił orzec w przedmiocie odwołania bez przeprowadzenia części ustnej.

Żądania stron

- 22 Parlament wnosi do Sądu Pierwszej Instancji o:

- uchylenie postanowienia Sądu do spraw Służby Publicznej;
- ostateczne rozstrzygnięcie sporu przez Sąd Pierwszej Instancji poprzez stwierdzenie, że zarzut niedopuszczalności podnoszony przez wnoszącego odwołanie jest zasadny;
- odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej;
- rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zgodnie z właściwymi przepisami.

- 23 O. Eistrup wnosi do Sądu Pierwszej Instancji o:

- tytułem żądania głównego, oddalenie odwołania;

- tytułem żądania ewentualnego, przekazanie sprawy Sądowi do spraw Służby Publicznej;

- obciążenie Parlamentu kosztami postępowania.

Argumenty stron

- 24 Na poparcie odwołania Parlament podnosi jedyny zarzut dotyczący naruszenia przez Sąd do spraw Służby Publicznej prawa wspólnotowego. Zarzut ten składa się z dwóch części, dotyczących odpowiednio naruszenia art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu oraz zasady pewności prawnej.
- 25 W pierwszej części zarzutu Parlament podnosi, że Sąd do spraw Służby Publicznej naruszył prawo w ten sposób, że nie uznał skargi wniesionej przez O. Eistrupa za niedopuszczalną z powodu naruszenia art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu, mimo iż adwokat skarżącego nie złożył odrębnego podpisu na piśmie wszczynającym postępowanie.
- 26 Co się tyczy przywołanego przez Sąd do spraw Służby Publicznej ww. wyroku w sprawie Levant 001 i in. przeciwko Komisji, Parlament podkreśla, że wyrok ten dotyczył art. 44 § 5 lit. b) regulaminu, a nie art. 43 § 1 akapit pierwszy. I tak, naruszenie art. 44 § 5 lit. b) może być konwalidowane na podstawie art. 44 § 6, podczas gdy w przypadku naruszenia art. 43 § 1 akapit pierwszy dotyczącego wymogu podpisania przez adwokata oryginałów pism wszczynających postępowanie możliwość konwalidacji nie jest przewidziana. Wymieniony wyrok nie ma zatem znaczenia dla sprawy.

- 27 Co do stwierdzenia przez Sąd do spraw Służby Publicznej w pkt 25 zaskarżonego postanowienia, że „advokat skarżącego złożył podpis na skardze”, które to stwierdzenie można rozumieć w ten sposób, że advokat złożył podpis na skardze poprzez osobiste umieszczenie pieczęci z podpisem na oryginale pisma, Parlament zastanawia się nad celowością używania pieczęci zamiast odręcznego podpisu, jeżeli osoba podpisująca jest obecna. W każdym razie nie jest obecnie możliwe ustalenie z całą pewnością, czy w momencie wysyłania skargi rzeczywiście ją popierał.
- 28 W drugiej części zarzutu Parlament zarzuca Sądowi do spraw Służby Publicznej naruszenie zasady pewności prawnej poprzez nieprzestrzeganie przepisów regulaminu dotyczących dopuszczalności skargi. Żaden bowiem przepis prawa wspólnotowego nie ogranicza jego zdaniem możliwości powoływania się na naruszenie regulaminu jedynie do przypadków, gdy to naruszenie godzi w prawa do obrony. Wymóg złożenia podpisu jest warunkiem dopuszczalności tak samo jak przestrzeganie terminów procesowych, zatem Sąd do spraw Służby Publicznej nie mógł powołać się na zasadę proporcjonalności w celu uniknięcia zastosowania art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu.
- 29 O. Eistrup odpowiada, że ani regulamin Sądu Pierwszej Instancji, ani związane z nim teksty prawne nie precyzują, co należy rozumieć przez „podpis”. Ponadto ani postanowienie w sprawie FTA, ani żadne inne orzeczenie nie zawiera wyraźnej definicji tego pojęcia, ani tym bardziej „odręcznego podpisu”. Ponadto w niektórych porządkach prawnych, takich jak porządek duński, użycie pieczęci jest powszechnie dopuszczalne w odniesieniu do pism procesowych. W każdym razie błąd popełniony w niniejszej sprawie był usprawiedliwiony, zatem nie było powodów do stwierdzenia niedopuszczalności skargi.
- 30 W tej kwestii O. Eistrup utrzymuje po pierwsze, że art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu w żaden sposób nie precyzuje, czy podpis na skardze powinien być zgodny z określonymi normami. Dodaje, że zgodnie z praktycznymi instrukcjami dla stron (Dz.U. 2002, L 87, str. 48) (pkt I 2) w przypadku przesłania pisma drogą

elektroniczną Sąd Pierwszej Instancji nie akceptuje faksymile „sporządzonego komputerowo”. Instrukcje te nie wyłączają natomiast możliwości przesłania faksymile sporządzonego ręcznie. Co się tyczy art. 6 ust. 3 instrukcji dla sekretarza Sądu Pierwszej Instancji z dnia 3 marca 1994 r. (Dz.U. L 78, str. 32), ostatnio zmienionych w dniu 5 czerwca 2002 r. (Dz.U. L 160, str. 1), zgodnie z którym sekretarz przyjmuje wyłącznie dokumenty z oryginalnym podpisem adwokata, radcy prawnego lub pełnomocnika strony, O. Eistrup uważa, że przepis ten nie daje żadnej jasnej wskazówki, co należy rozumieć przez „podpis” lub „oryginalny podpis”.

31 Zdaniem O. Eistrupa należy więc wyjaśnić, czemu służy fizyczny podpis. Ma on zagwarantować autentyczność, integralność i niepodważalność tekstu zawartego w podpisanym dokumencie, a w szczególności upewnić adresata co do okoliczności, że podpis został złożony przez konkretną osobę, to jest osobę, do której podpis należy. O. Eistrup wywodzi stąd, że należy uznać — przynajmniej w Danii — że użycie pieczęci spełnia te wymogi i jest porównywalne z odręcznym podpisem złożonym przy użyciu długopisu lub pióra. Ponadto Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrzznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM) również uznał faksymile za dopuszczalny sposób podpisu [wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 6 września 2006 r. w sprawie T-6/05 DEF-TEC Defense Technology przeciwko OHIM — Defense Technology (FIRST DEFENSE AEROSOL PEPPER PROJECTOR), Zb.Orz. str. II-2671, pkt 3].

32 Co się tyczy możliwych nadużyć przy stosowaniu takiej pieczęci, w prawie duńskim problem ten został rozwiązany w ten sposób, że to na osobę, która jest autorem faksymile, nałożono obowiązek wykazania, że w konkretnym przypadku doszło do nadużycia. W konsekwencji podpis złożony przy użyciu pieczęci korzysta z domniemania autentyczności. Innymi słowy, autor faksymile ponosi ryzyko związane z użyciem takiej pieczęci. Ponadto ryzyko sfalszowania podpisu nie dotyczy jedynie przypadków użycia pieczęci, ale również podpisów złożonych przy użyciu długopisu.

33 W tym kontekście O. Eistrup podkreśla, że Parlament ani razu nie kwestionował faktu, że jego adwokat został umocowany do jego reprezentowania, że ten adwokat rzeczywiście był autorem skargi, ani że to ten adwokat opatrzył skargę faksymile.

34 Po drugie O. Eistrup nie zgadza się z tezą Parlamentu, zgodnie z którą nie jest możliwe powołanie się na ww. wyrok w sprawie *Le Levant 001 i in.* przeciwko Komisji, ponieważ — w przeciwieństwie do niniejszej sprawy — dotyczył on sytuacji, gdy braki mogły zostać uzupełnione na podstawie art. 44 § 6 regulaminu. Podkreśla, że w tym wyroku, nie uznając uzupełnienia braków za konieczne, Sąd Pierwszej Instancji wyraził pogląd, że przepis art. 44 § 5 regulaminu nie został naruszony, ponieważ podpis umieszczony na pełnomocnictwie udzielonym adwokatowi przez jego klientów był całkowicie ważny. Wyrok ten jest jego zdaniem istotny dla niniejszej sprawy, jako że z art. 7 ust. 3 instrukcji dla sekretarza wprost wynika, że dokumenty wymagane na podstawie art. 44 § 5 lit. a) i b) regulaminu powinny obejmować pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu, „udzielone [podpisane]” przez osobę do tego uprawnioną. Ważność takiego pełnomocnictwa zależna jest więc od spełnienia warunku dotyczącego podpisu. W ww. sprawie *Le Levant 001 i in.* przeciwko Komisji Trybunał zgodził się zatem na użycie pieczęci.

35 Co się tyczy postanowienia w sprawie FTA, O. Eistrup podnosi, że zasadniczą kwestią, jaka się pojawiła w sprawie zakończonej tym postanowieniem, było ustalenie, czy osoba inna niż adwokat skarżących mogła skutecznie podpisać skargę w imieniu tego adwokata, a nie kwestia ustalenia, w jaki sposób podpis ten powinien zostać umieszczony na skardze. Sąd Pierwszej Instancji stwierdził zatem obiter dictum, że art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu wymaga „odręcznego podpisu”. Ponadto Sąd ten, nie precyzując, co należy rozumieć przez „odręczny podpis”, nie wypowiedział się co do okoliczności, czy użycie pieczęci może być uznane za skuteczny sposób złożenia podpisu.

36 Po trzecie O. Eistrup podnosi, że przynajmniej w Danii użycie pieczęci jest uważane za ważny podpis fizyczny i porównywalny z podpisem napisanym piórem. Tak jest w szczególności w przypadku składania pism procesowych w duńskich sądach.

37 Po czwarte podnosi, że w każdym razie użycie przez jego adwokata pieczęci powinno zostać uznane za usprawiedliwiony błąd. W tym kontekście wskazuje na następujące okoliczności:

- ani pojęcie „podpisu”, ani „oryginalnego podpisu” nie zostały wyraźnie zdefiniowane w prawie wspólnotowym;
- praktyczne instrukcje dla stron wykluczają jedynie faksymile sporządzone komputerowo;
- zgodnie z orzecznictwem wspólnotowym pisma procesowe mogą być podpisane przy użyciu pieczęci, jeżeli nie istnieje żadna wątpliwość, że autor pisma rzeczywiście je popiera i posiada ważne pełnomocnictwo;
- tożsamość autora skargi nie budziła w niniejszej sprawie najmniejszych wątpliwości;
- użycie pieczęci odzwierciedlającej podpis jest dopuszczalne w Danii;
- uznanie w niniejszej sprawie skargi za niedopuszczalną stanowiłoby nadzwyczaj poważną sankcję.

Ocena Sądu

- 38 Parlament podnosi w odwołaniu, że Sąd do spraw Służby Publicznej naruszył prawo przy stosowaniu art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu, interpretowanego w świetle zasady pewności prawnej.
- 39 Zgodnie z tym przepisem proceduralnym „[o]ryginał każdego pisma procesowego podpisuje pełnomocnik albo adwokat lub radca prawny strony”.
- 40 Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że oryginał pisma wszczynającego postępowanie powinien być opatrzony odręcznym podpisem adwokata umocowanego przez stronę (postanowienie w sprawie FTA, pkt 23, 26 i 27). Z taką interpretacją zgodne są instrukcje dla sekretarza Sądu Pierwszej Instancji, które w art. 6 ust. 3 zobowiązują go do przyjmowania jedynie dokumentów, które zawierają „oryginalny podpis” adwokata.
- 41 Słusznie zatem Sąd do spraw Służby Publicznej stwierdził w pkt 24 i 25 zaskarżonego postanowienia, że użycie przez adwokata O. Eistrupa, na etapie składania skargi, pieczęci odzwierciedlającej podpis było nieprawidłowe, jako że podpis umieszczony przy użyciu takiej pieczęci nie jest podpisem złożonym bezpośrednio, czego wymaga art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu. Mimo bowiem, iż pieczęć taka odzwierciedla podpis adwokata, to jednak taki sposób składania podpisu ma charakter pośredni i skarga nie była opatrzona oryginalnym podpisem adwokata.
- 42 Żaden z argumentów przytoczonych przez O. Eistrupa nie może podważyć tego wniosku.

- 43 I tak po pierwsze należy oddalić, jako niemający znaczenia dla sprawy, argument, który O. Eistrup wydaje się wywodzić z ww. wyroku w sprawie *Le Levant 001 i in.* przeciwko Komisji, utrzymując, że w tym wyroku, poprzez zaakceptowanie podpisu w postaci faksymile na pełnomocnictwie udzielonym adwokatowi do wniesienia skargi na podstawie art. 44 §5 lit. b) regulaminu, zostało zdefiniowane pojęcie „podpisu” w rozumieniu art. 7 ust. 3 instrukcji dla sekretarza, przy czym definicja pozostaje aktualna również w niniejszej sprawie (zob. pkt 34 powyżej).
- 44 W tym względzie wystarczy wskazać, że w art. 44 § 5 lit. b) zawarty jest jedynie wymóg „dow[odu], iż pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu zostało udzielone [podpisane] przez osobę do tego uprawnioną”. Dowód taki nie musi koniecznie sprowadzać się do dokumentu zawierającego odręczny podpis udzielającego pełnomocnictwo. O ile prawdą jest, że art. 7 ust. 3 instrukcji dla sekretarza zawiera wymóg „pełnomocnictwa [...] podpisanego przez uprawniony do tego organ danej osoby prawnej”, przepisu tego nie można rozumieć w ten sposób, że zmienia przepis art. 44 § 5 lit. b) regulaminu — który zresztą nie może być zmieniany w drodze instrukcji dla sekretarza — ale raczej w taki sposób, że odnosi się on do najbardziej zwyczajowej zewnętrznej formy takiego pełnomocnictwa, co nie wyłącza jakiegokolwiek innej możliwości wykazania, że zostało udzielone przez osobę do tego uprawnioną. Natomiast treść art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu nie pozwala na przyjęcie skargi niepodpisanej, nawet jeśli przedstawiono dowód, że została ona potwierdzona w formie innej niż odręczny podpis przez adwokata lub pełnomocnika, w imieniu którego została wniesiona.
- 45 Po drugie, mając na względzie wymóg formalny ustanowiony w art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu, nie ma znaczenia dla sprawy powołanie się na ww. wyrok w sprawie *FIRST DEFENSE AEROSOL PEPPER PROJECTOR*, dotyczący wewnętrznej decyzji OHIM zezwalającej na używanie przez właściwych urzędników OHIM faksymile dla celów wydawania decyzji oraz powiadamiania i zawiadamiania o nich. Ogólnie rzecz ujmując, nie ma znaczenia okoliczność, że użycie faksu, teleksu, telegramu lub poczty elektronicznej jest przyjęte w niektórych dziedzinach, które nie są poddane bardziej rygorystycznym wymogom formalnym, jak w przypadku powiadomień w dziedzinie znaków towarowych [zasady 55 i 79–82

rozporządzenia Komisji (WE) nr 2868/95 z dnia 13 grudnia 1995 r. wykonującego rozporządzenie Rady (WE) nr 40/94 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (Dz.U. L 303, str. 1)].

- 46 To samo dotyczy, po trzecie, argumentu, iż z pkt I 2 praktycznych instrukcji dla stron należy a contrario wywieść, że w przypadku wnoszenia pism drogą elektroniczną Sąd Pierwszej Instancji przyjmuje faksymile sporządzone ręcznie (patrz pkt 30 powyżej). W rzeczywistości instrukcja ta dotyczy technicznych środków komunikacji, o których mowa w art. 43 § 6 regulaminu. Nie ma więc ona znaczenia dla wykładni art. 43 § 1 akapit pierwszy.
- 47 Sąd do spraw Służby Publicznej orzekł tymczasem, że — w świetle okoliczności sprawy — niedochowanie przez adwokata O. Eistrupa wymogów art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu nie mogło spowodować niedopuszczalności skargi. Stał on mianowicie na stanowisku, że wymóg złożenia odręcznego podpisu może zostać pominięty, jeżeli przemawiają za tym okoliczności sprawy.
- 48 W tej kwestii należy przypomnieć, że brak na skardze odręcznego podpisu upoważnionego adwokata lub radcy prawnego nie należy do tych braków formalnych, które mogą zostać uzupełnione zgodnie z art. 21 akapit drugi statutu Trybunału, z art. 44 § 6 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji i z art. 6 ust. 1, 4 i 5 instrukcji dla sekretarza Sądu Pierwszej Instancji.
- 49 Ponadto, o ile art. 43 § 6 regulaminu po zmianach wprowadzonych w dniu 6 grudnia 2000 r. (Dz.U. L 322, str.4) pozwala na stosowanie faksu i poczty elektronicznej, to ważność złożenia dokumentu przy użyciu tych środków elektronicznych jest uzależniona od warunku, by „podpisany oryginał [danego] pisma procesowego”

został złożony w sekretariacie Sądu Pierwszej Instancji najpóźniej po dziesięciu dniach. Zresztą skoro po zmianach regulaminu wprowadzonych w dniu 12 października 2005 r. (Dz.U. L 298, str. 1) art. 43 § 7 zawiera upoważnienie Sądu Pierwszej Instancji do określenia, w drodze decyzji publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, warunków, w których dokument procesowy przekazany do sekretariatu drogą elektroniczną jest „uznawany za oryginał tego dokumentu”, pozostaje stwierdzić, że decyzja taka nie została dotychczas wydana.

- 50 Z powyższych rozważań wynika, że w obecnym stanie prawnym wspólnotowych procedur sądowych podpis złożony przez adwokata własnoręcznie na oryginale pisma wszczynającego postępowanie jest jedynym sposobem umożliwiającym upewnienie się, że odpowiedzialność za sporządzenie i treść tego pisma procesowego spoczywa na osobie upoważnionej do reprezentowania strony skarżącej przed sądami wspólnotowymi (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie FTA, pkt 25 i 26).
- 51 Wymóg złożenia odrębnego podpisu w rozumieniu art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu zmierza, dla celów pewności prawnej, do zagwarantowania autentyczności skargi oraz wyeliminowania ryzyka, że w rzeczywistości mogłaby ona nie pochodzić od osoby upoważnionej. Należy więc uznać, że jest to istotny przepis proceduralny, który powinien być stosowany w sposób ścisły, a zatem jego naruszenie pociąga za sobą niedopuszczalność skargi.
- 52 Co się tyczy opatrzenia pisma wszczynającego postępowanie pieczęcią odzwierciedlającą podpis adwokata umocowanego przez stronę skarżącą, należy stwierdzić, że ten pośredni i mechaniczny sposób „podpisania” nie pozwala sam w sobie na stwierdzenie, że to właśnie ten adwokat osobiście podpisał dane pismo procesowe.
- 53 Co się tyczy stwierdzenia przez Sąd do spraw Służby Publicznej w pkt 25 zaskarżonego postanowienia, że wyjaśnienia przedłożone przez adwokata O. Eistrupa nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do faktu, że to ten adwokat

był osobą, która podpisała skargę, należy wskazać, że pismo dotknięte istotnym brakiem w chwili jego złożenia nie może zostać uzupełnione w drodze zwykłego późniejszego oświadczenia niebędącego pismem procesowym w ścisłym znaczeniu, gdyż brak odręcznego podpisu nie należy do tych braków formalnych, które mogą zostać uzupełnione w trakcie postępowania (zob. pkt 48 powyżej). Zresztą takie oświadczenie nie jest samo w sobie wystarczające również dla uzupełnienia pism elektronicznych lub faksu, o ile po ich wniesieniu nie wpłynie „podpisany oryginał pisma”.

54 Należy dodać, że nawet jeżeli O. Eistrup potwierdził, że jego adwokat osobiście podpisał skargę przy pomocy pieczęci odwzorowującej jego podpis (pkt 20 zaskarżonego postanowienia), należy zauważyć, że sposób złożenia podpisu na skardze pozostaje w sferze kancelarii adwokackiej i zazwyczaj nie jest dostępny ani możliwy do skontrolowania przez stronę przeciwną ani przez sąd. Nie jest to więc okoliczność, która obiektywnie pozwala upewnić się, bez cienia wątpliwości, że odpowiedzialność za sporządzenie i treść tej skargi spoczywa na adwokacie O. Eistrupa.

55 Wniosku tego nie podważa wyrok z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie C-229/05 P PKK i KNK przeciwko Radzie (Zb.Orz. str. I-439, pkt 114–119). W tym wyroku, wypowiadając się w kwestii wartości oświadczeń adwokata strony skarżącej mających uprawomocnić udzielone mu pełnomocnictwo, Trybunał orzekł, że oświadczenia te, sporządzone przez osobę będącą członkiem izby adwokackiej jednego z państw członkowskich, związaną tym samym kodeksem etyki zawodowej, były — w szczególnych okolicznościach tamtej sprawy — wystarczające dla wykazania, że skarżący był uprawniony do udzielenia pełnomocnictwa adwokatom. Szczególne okoliczności tamtej sprawy polegały na tym, że strona skarżąca była organizacją nieposiadającą osobowości prawnej, co skłoniło Trybunał do podkreślenia, że ani postanowienia jego statutu, ani przepisy jego regulaminu lub regulaminu Sądu Pierwszej Instancji nie zostały ustanowione po to, by taka organizacja mogła wnieść skargę. Zdaniem Trybunału, w takiej szczególnej sytuacji należało unikać nadmiernego formalizmu i w konsekwencji umożliwić skarżącej organizacji wykazanie, przy pomocy wszelkich środków dowodowych, że była uprawniona do udzielenia pełnomocnictwa swoim adwokatom.

- 56 W niniejszej sprawie natomiast taka wyjątkowa sytuacja nie ma miejsca, gdyż wymóg złożenia odrębnego podpisu jako istotny przepis proceduralny został zawarty właśnie w postanowieniach art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu, tak jak zostały one zinterpretowane w wymienionym orzecznictwie.
- 57 Stwierdzenia tego nie podważa wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie T-158/99 Thermenhotel Stoiser Franz i in. przeciwko Komisji (Rec. str. II-1, pkt 42–45), jako że w sprawie tej skarga rzeczywiście zawierała odrębny podpis adwokata strony skarżącej i Sąd Pierwszej Instancji miał możliwość zweryfikowania autentyczności tego podpisu poprzez porównanie go z innymi podpisami tego adwokata, to jest na podstawie obiektywnych okoliczności, a nie w świetle oświadczeń adwokata złożonych po wniesieniu danych pism.
- 58 W świetle powyższych rozważań nie można uznać, że brak odrębnego podpisu został uzupełniony w ten sposób, że po pierwsze, skarga O. Eistrupa została doręczona stronie pozwanej w pierwszej instancji, a po drugie, Sąd do spraw Służby Publicznej otrzymał od O. Eistrupa wersję pisma wszczynającego postępowanie podpisaną odrębnie przez jego adwokata (pkt 27 zaskarżonego postanowienia). Skarga nie staje się bowiem dopuszczalna jedynie wskutek doręczenia jej stronie przeciwnej. Co do dostarczenia przez O. Eistrupa nowej skargi, wystarczy przypomnieć, że została ona złożona w Sądzie do spraw Służby Publicznej dopiero w dniu 16 czerwca 2006 r. i — jak słusznie zauważył Parlament — nastąpiło to po upływie terminu do wniesienia skargi.
- 59 Należy wreszcie przypomnieć, że Sąd do spraw Służby Publicznej uznał, iż Parlament nie wykazał naruszenia prawa do obrony w przypadku uznania skargi za dopuszczalną, podczas gdy stwierdzenie jej niedopuszczalności niedopełnienia wymogu formalnego niemającego istotnego znaczenia dla sprawowania wymiaru

sprawiedliwości w sposób nieproporcjonalny naruszałoby prawo podstawowe dostępu do sądu (pkt 28 i 29 zaskarżonego postanowienia). W tej kwestii należy podkreślić, że wymóg odręcznego podpisu w rozumieniu art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu stanowi istotną normę proceduralną (zob. pkt 51 powyżej). Naruszenie zaś istotnego wymogu proceduralnego powoduje niedopuszczalność skargi (zob. podobnie postanowienie Sądu z dnia 8 lutego 1993 r. w sprawie T-101/92 Stagakis przeciwko Parlamentowi, Rec. str. II-63, pkt 8), przy czym nie jest konieczna analiza skutków takiego naruszenia, a w szczególności ustalanie, czy brak odręcznego podpisu wyrządził szkodę stronie (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 6 kwietnia 2000 r. w sprawie C-286/95 P Komisja przeciwko ICI, Rec. str. I-2341, pkt 42 i 52).

60 Opatrzanie zatem pisma wszczynającego postępowanie pieczęcią odzwierciedlającą podpis adwokata umocowanego przez stronę skarżącą powoduje niedopuszczalność skargi, i to bez względu na okoliczności, które zostały uwzględnione w zaskarżonym postanowieniu.

61 Z powyższego wynika, że Sąd do spraw Służby Publicznej naruszył prawo, orzekając, że stwierdzony brak proceduralny nie mógł, w świetle okoliczności tej konkretnej sprawy, spowodować niedopuszczalności skargi.

62 Należy jednak przypomnieć, że jeśli elementy uzasadnienia wyroku Sądu zawierają naruszenie prawa wspólnotowego, lecz jego rozstrzygnięcie okazuje się być oparte o inne podstawy prawne, odwołanie powinno być oddalone (wyrok z dnia 9 czerwca 1992 r. w sprawie C-30/91 P Lestelle przeciwko Komisji, Rec. str. I-3755, pkt 28; zob. podobnie również wyrok z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie C-294/95 P Ojha przeciwko Komisji, Rec. str. I-5863, pkt 52).

- 63 W niniejszej sprawie O. Eistrup powołuje się na usprawiedliwiony charakter popełnionego błędu.
- 64 W tej kwestii należy zauważyć, że konsekwencją błędu usprawiedliwionego mogło być nie spowodowanie, że skarga obarczona brakiem odręcznego podpisu stanie się dopuszczalna, lecz uniknięcie upływu względem zainteresowanego terminu do wniesienia skargi, wskutek czego jej wersja prawidłowo podpisana, złożona w sekretariacie Sądu do spraw Służby Publicznej w dniu 16 czerwca 2006 r. nie stanowiłaby pisma złożonego po terminie.
- 65 Wystarczy jednak stwierdzić, że O. Eistrup ani nie wskazał wyjątkowej okoliczności, która uniemożliwiłaby jego adwokatowi opatrzenie skargi odręcznym podpisem, ani nie wykazał, że używając faksymile, adwokat dochował wszelkiej staranności wymaganej od osoby przeciętnie zorientowanej (zob. podobnie wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 16 marca 1993 r. w sprawach połączonych T-33/89 i T-74/89 Blackman przeciwko Parlamentowi, Rec. str. II-249, pkt 34 i postanowienie Sądu Pierwszej Instancji z dnia 9 lipca 1997 r. w sprawie T-63/96 Fichtner przeciwko Komisji, RecFP str. I-A-189 i II-563, pkt 25). Lektura istotnych dla sprawy tekstów, w szczególności art. 6 ust. 3 instrukcji dla sekretarza oraz postanowienia w sprawie FTA, powinna była spowodować, że jako staranny i zorientowany profesjonalista podpisałby skargę w sposób odręczny.
- 66 Z powyższego wynika, że w niniejszej sprawie nie można powołać się na usprawiedliwiony błąd.
- 67 W konsekwencji zaskarżone postanowienie należy uchylić.

W przedmiocie zarzutu niedopuszczalności

- 68 Zgodnie z art. 13 ust. 1 załącznika do statutu Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli Sąd Pierwszej Instancji uchyla zaskarżone orzeczenie Sądu do spraw Służby Publicznej, a stan postępowania na to pozwala, może on wydać orzeczenie ostateczne. Tak jest w niniejszej sprawie.
- 69 Z pkt 38–67 powyżej wynika, że podniesiony przez Parlament przed Sądem do spraw Służby Publicznej zarzut niedopuszczalności powinien zostać uwzględniony. W konsekwencji skargę O. Eistrupa należy odrzucić jako niedopuszczalną.

W przedmiocie kosztów

- 70 Zgodnie z art. 148 akapit pierwszy regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, jeżeli odwołanie jest zasadne i Sąd Pierwszej Instancji orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, to rozstrzyga on o kosztach.
- 71 Zgodnie z art. 87 § 2 akapit pierwszy tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 144 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

72 Jednakże zgodnie z art. 88 tego regulaminu, który stosuje się na podstawie art. 144 i 148 regulaminu do postępowania, którego przedmiot stanowi odwołanie wniesione przez instytucje w sporach między Wspólnotami a ich pracownikami, instytucje pokrywają co do zasady poniesione przez nie koszty.

73 W tych okolicznościach, każda ze stron poniesie własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD (izba odwołań)

orzeka, co następuje:

- 1) **Postanowienie z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie F-102/05 Eistrup przeciwko Parlamentowi (dotychczas nieopublikowane w Zbiorze) zostaje uchylone.**

- 2) **Skarga wniesiona przez O. Eistrupa do Sądu do spraw Służby Publicznej w sprawie F-102/05 zostaje odrzucona jako niedopuszczalna.**

- 3) Każda ze stron poniesie własne koszty w zakresie zarówno postępowania w pierwszej instancji, jak i postępowania odwoławczego.**

Vesterdorf

Jaeger

Pirrung

Vilaras

Legal

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 23 maja 2007 r.

Sekretarz

Prezes

E. Coulon

B. Vesterdorf